דר. מאקס נארדוי וועגען דער שפראכען פראגע

(פארזעצונג פון 6 ווארט.)

אויף וועלכער דאס פאלק וועט רעדען אין שאפען. עס פערשטערקט זיך אז דער ערשטער דור וועט עטוואס דארפען לייד־דען, וואס העברעאיש וועט דארט זיין די שפראך פון פאלק און לאנד. דער דור וועט זיך פירלען פיעל בעקוועמער צו פעגען אין געברויכען זיין מאטע לשון (אידיש) אבער זייערע קינדער וועלען זיך שוין פיחלען אין העברעאיש אזוי נאטור־ליך און בעקוועם אין זי קאנען אונגע־שטערט אנווענדען פונקט אזוי ווי זייערע עלטערען קאנען אנווענדען אידיש.

פאר הויך לארץ עקזיסטירט די פראגע אויך גאנץ אנדערש, ווייל מיר זעען אז אלע אימיגראנטען אין ענגלאנד, פראנקרייך און צפון און דרום אמעריקא רעדען אי־דיש פאר זיך זעלבסט. זייערע קינדער אבער נעהמען שנעל איבער די לאנדעס שפראכען, און וועלכער זיי געפינען זיך און ווערען ערציינען. אין פוילען, ליטא רוסלאנד, גאליציען און רומענען קאן נאר זיין דאס פראבלעם וועגען אידיש. כל זמן אין אט די לענדער וועלען אינ־זערע אייניגען לעבען זייער אייגענארטיג לעבען און זייערע אויגען בלויז ווענ־דען אויף זייער אייגענער קולטור און אי־דעאלען, אזוי לאנג וועלען זיי רעדען אידיש. זיי וועלען די שפראך נאך מעהר אויסבילדען און פערארבייטען מיט זייער אייגענער עכטווייקלונג און מיט זייער קלארען מוח.

עס פערשטעהט זיך, אז ווען מען זאל קומען צו די דארטיגע אידען און זיי מיט א פראפעסארען מיטן זוכען צו ערקלערען, אז זיי דארפען לערנען און אנגעה־מען אן אנדער שפראך, וועלען זיי איינ־פאך לאכען. זיי וועלען דעריבער קאנען אזוי חוזק מאכען פונקט ווי ארום, למשל ווענען מען וועס וועלען אייגרעדען אז ער מוז אנהויבען רעדען לאטיניש אנ־שטאט רוסיש, און זיי וועלען אויך האבען דאס פאלשטענדיגע רעכט צו לאכען.

איך האב זיך נאך געווענדעט צו דר. מאקס נארדוי'ן און איהם געפרעגט אויב ער ווייסט וועגען דעם קאמף, וואס געהט אן צוליעב דער שפראכען פראגע, ניט בלויז אין פאלעסטינא, נאר אויך הויך לארץ. דר. נארדוי האט זיך א ווייל פארטראכט, און דערנאך האט ער גע־ענטפערט מיט א פעסט בעשטימטען און כמעט פייערליכען טאן:

"די אגיטאציע וואס ווערט געטריבען אין גלות נעגען אידיש די פאקטישע פאלקס שפראך, האט פאלקאם קיין שום אויסזיכט ניט. און זי איז אויך אין א געוויסען זין לעבערליך. געוויס לארף און זאל יעדער איד לערנען העברע־איש. עס דארף באלד אין דער שולע אריינגעטראגען ווערען אלס א גרונד פרינציפ צו לערנען לעזען, שרייבען און רעדען העברעאיש. עס איז פון תמיד אן מיטווענדיג געווען צו קענען העברע־איש כדי איין איד זאל מיט'ן צווייטען זיך קאנען פערשטענדיגען. אזוי איז עס געווען אין גאנצען מיטעלאלטער. א איד האט דאמאלסט געקאנט פאהרען פון שפאנען קיין שאטלאנד, פון פראנק־רייך קיין ביצאנץ און אזוין, און איבען ראל, וואו ער האט נאר באגעגענט א אידישען ברודער, האט ער זיך מיט איהם געקענט לייכט דורכרעדען און זיך פארשטענדיגען. עס מוז אבער נאך פלאהר זיין, אז א פעיקעדרס־שפראך, וואס ווערט קינסטליך ערלערענט, אין די פאמיליען שפראך וועלכע מען לערענט אלס קינד פון דער מיטער זענען צוויי נאנץ פערשיעדענע זאכען".

מיר זענען דערנאך אריבער צו אנדערע פראגען. דר. נארדוי האט מיר אויך ערקלערט, אז ער האט בעקומען פון מיניסטעריום די ערלויבניש צו זיין נאך אין ענגלאנד ביז'ן 12-טען יוני. ער דענקט אבער ניט, אז ער וועט אזוי לאנג זיין אין לאנדאן. עס איז נאנץ מעגליך אז ער זאל נאך אויספאהרען אין ניכען.

בכלל האט מיין בעזוך ביי דר. נאר־דוי אויף מיר איבערגעלאזט אן אויסער־געוועהנליכען איינדרוק. נאך איצט קלינגט אין מיינע אויערען זיין פייערלי־בער אויסדרוק, ווי גליקליך ער וואלט געווען ווען ער זאל נאך דערלעבען צו זעהן ווי דער לעצטער איד פארלאזט די כלוטיגע ערטער פון מזרח אייראפא. זיין מילך ווייס און קלאהר פנים האט זיך בעת מעשה אנגעצונדען. עס איז רויט געוואָרען. און זיינע אויגען האבען גע־ברענט פון אינערליכער אויפרעגונג.

צו האט אין זיין טיעף פיהלענד מענש־ליך הארץ אין דערזעלבער צייט ניט אויפגעברויזט א שרעקליכער פראטעסט געגען די אלע פערברעכענס וואס ווערען געגען זיין פאלק בעגאנגען ?

קאחען און קאחען
קאריסטערס און גאטארי פאבליק
א. א. וו.
מאן לייף בילדינג
60 וויקטאריא סטריט.
מעין 2684.
אברהם קאחען נארט 267
שעמיעלס קאחען דושאנקשאן 1545

אינלאדונג פון בית המדרש הגדול מיכאל שוהל

פון בעטען אלע אידען מעגער פרויען און קינדער אין באזונדער די מעמבערס צו קומען זונטאג דאו־נען און פייערען דעם יום טוב פון דער גליקליכער בשורה פון סאן רעמא וועגען ארץ ישראל.

די תורען אין ספעציעלע תפלות וועלען געהאלטען ווערען פון 10 ביז 11 מא רגענס.

צווישען די תורנער וועלען אויך זיין אינגע תלמיד תורה קינדער.

דר. אנ. שעינדע וועלען געניסען א גייסטיגען תענוג.

אכטונגספאל,
חזש. פזלין, פרעזידענט

מזל טוב

טשענסטאכאווער סאסייטי

אלע מעמבערס זענען פארפליכטעט צו קומען צום פאראד

דיזען זונטאג 2 נאכמיטאג

יוניווערזיטי עוועניו ביי די ארמאריס

וועלכען די קאמיטע האט פארבייטעט מיט א בענד מוזיק.

ביי ארדער, מ. קאפלאן, פרעזידענט.

קלאוקמאכער אויפמערקזאם

אלע אידישע ארבייטער פון דער קלאוקס - טרייד וועלען זיך פאר־זאמלען

לעבען ציון האל היינטיגען זונטאג פונקט 2 נאכמיטאג

צו פאראדירען ציזאמען מיט דער פאלעסטינע דעמאנסטראציע.

דזשאינט באארד קלאוק מאכערס יוניאן
א. ל. ג. ז.

מיטגלידער

פון דער

אמאלגאמייטעד קלאדינג וואָרקערס אף אמעריקא

איהר ווערט אויפגעפאדערט זיך צו באטייליגען אין דער גרויסער

גאולה דעמאנסטראציע

קומט מארשירען אונטער דעם פאהן פון דער אמאלגא־מייטעד צו אמען מיט אלע אנדערע סאציאליסטישע ארבייטער

קומט ניט שפעטער ווי 2 אויגער

אלעקזאנדער פארק, בא מיזיסאגאן דאנדעס פון דארט וועלען מיר מארשירען צום ציון האל.

אכטונגספאל,
אמאלגאמייטעד קלאדינג וואָרקערס.

לואיס ס. סיננער

לאיער און נאטארי פאבליק

קאמישאנער פאר אלע פראווינצען פון קענעדע.

לאא אפיס 154 סימקא סטריט.
טעלעפאן ערלייד 1440 — וואוינונג 433 פאלמערסטאן בולווארד
טעלעפאן ערלייד 1441 — טעלעפאן קאלעדוש 4366

פרייד אף איזראעל

מעמבער זענען געבעטען צו קומען

זונטאג

2.30 נאך מיטאג שארף

קאר. באלדווין און ספעדיינע עוו.

אלס זענען געבעטען צו ברענגען זייערע בעד־זשעס, אלע מוזען קומען אין צייט צו מאכען קא־נעקשאנס מיט די אנ־דערע סאסייטיס

מיט אכטונג,
די קאמיטע.

ערשט יעצט וועלען מיר ענט־וויקלען אונזערע פעהיגקייטען

מיר האבען פאר דער וועלט געגען קולטור אוצרות בייגע־שטייערט. אבער ערשט יעצט וועלען מיר האבען די מעגליכקייט צו ענטוויקלען אונזערע גייסטיגע אוצרות אין זייער גאנצער גרויס.

זייט געגריסט חברים ציוניסטען

דר. בן ציון שפייער

296 ריטשמאנד סט. וועסט

Dr. B. Speyer

296 Richmond West

די באאמטע און מיטגליעדער פון "דזשוריען בענע־וואלענט און פרענדלי סאסייטי".

הלעהען אויפגעפאדערט צו קומען דעם זונטאג, פונקט נאך צוויי אויר'ן מאָרגען פון ספעדיינע עוו. און פעסיל סט. כדי צו באטייליגען זיך אין גאנזע ד' פאראד.

ביי ארדער,

ברודער דאנייגער און ברודער
דזשיי האָרניק סעקרעטער

119 מעניגג סטריט

טאראנטא אינדעפענדענט בענעוואלענט סאסייעטי

מעמבערס זיינען אלע געבעטען צו קומען צו דעם פאראד

זונטאג 2.30 נאך מיטאג שארף
אויף קארנער בעווערלי און דיארסי סט.

עס וועט זיין א בענד מוזיק פון 45 לייטע.

מיט אכטונג,
די קאמיטע.

קאנדידאלטער

דזשיי ג. ראסמדען

באגריסט האדציג אלע אידען פון טאראנטא מיט זייער גלענ־צענדען זיעג פון דער צוריקגע־וואונענער פאלעסטינע. זייער נאציאנאלע ריים. זיי וועלען איצט האבען גלייכע רעכט און געדעכטיגקייט אונטערן ענגלישען פלאג.

אונזער גלות איז צו ענדע
ארץ ישראל איז אונזערס

לאמיר זיך ניט באנוגענען מיט "מזל טוב אליין. נאר העלפען שאפען ציגעל און ליים אויס־צוברען דאס לאנד, וואס איז אזוי נאהענט צו יעדען אידען'ס הארץ.

סי. ה. סאלאמאן

C. H. Solomon

OF

Solomon & Bochner

156 John St., Toronto

אויפמערקזאם!

פאר אלע מיטגליעדער פון די בני און בנות יעקב

(Sons and Daughters of Jacob

אום צו פייערען דעם אלגעמיינעם אידישען יום טוב דעם חג הגאולה. דיעזען זונטאג, וועלען זיך אלע מיטגליעדער צוזאמען קומען אין אלעק־סאנדריא פארק פארנער דאנדעס און באטהורסט סטריט. ניט שפעטער ווי 1 אוהר ביינטאג פון וואנען מיר וועלען מארששען מיט א בענד מוזיק צום ציון האל און פון דארטען מיט'ן אלגעמיינעם פאראד. ביטע קומט אלע מענער און פרויען אין קומט אין צייט.

ספעשעל נאטים. דער דזיטאינטע מיטינג, וועלכער האט געזאלט פארקומען דיעזען זונטאג: ווערט אבגעלעגט. לעטערס וועט געשיקט ווע־רען צו אלע מיטגליעדער ווען אזא מיטינג וועט געהאלטען ווערען.

אכטונגספאל, מ. פאלאק, קארעס. סעקרעטער.

ספעשעל נאטיס צו אונזערע קאסטומערס

ארדערס קוילען יעצט און ווארט ניט אויף דער לעצטער מינוט, ווייל שפעטער וועט איהר צאהלען דאבעל און דאצו וועט איהר נאך ניט קענען באקומען.

THE EATON COAL CO.

Phone Ad. 2696

איטאן קאהל קא.

אפיס 352 קווין וועסט טעל. עדל. 2696